

FACULTAT DE CIÈNCIES POLÍTiques I DE SOCIOLOGIA

LLICENCIATURA: **CIÈNCIES POLÍTiques I DE L'ADMINISTRACIÓ**
ASSIGNATURA: **21112 POLÍTICA COMPARADA II (6 crèdits)**
DURADA: **Primer semestre** CURS: **Segon cicle (optativa)**
CURS ACADÈMIC: 2006/2007

Professors: Dr. Josep Mª Sanahuja i Bonfill
Dr. Eduardo M. Feldman

OBJECTIUS

L'assignatura té com a objectiu l'estudi dels diversos sistemes polítics del món actual, quedant exclosos els de l'Europa Occidental ja vistos a Política Comparada I. Des d'aquesta perspectiva la matèria és d'una amplitud extraordinària i excedeix, de llarg, les possibilitats d'un curs acadèmic quadrimestral. El programa que es presenta té un caràcter obert i no pretén un anàlisi exhaustiu dels sistemes polítics sinó oferir una visió global i comparativa dels mateixos. S'han escollit dos àrees de fora d'Europa de importància estratègica per la vida política actual. En primer lloc, el model presidencialista i federal dels Estats Units; en aquest cas l'estudi s'iniciarà amb una breu introducció sobre l'evolució política i constitucional, seguint amb l'anàlisi de les institucions polítiques més importants i l'estudi dels partits polítics. En segon lloc, els sistemes polítics d'Amèrica Llatina. En aquest cas no s'analitzarà cap règim concret sinó les característiques generals i comunes d'aquesta àrea, amb especial incidència en l'actual problemàtica social i política d'aquesta regió del món i incidint en l'anàlisi comparatiu dels diversos països de la regió. Així mateix la temàtica d'Amèrica Llatina s'iniciarà amb l'estudi dels grans trets històrics del segle XX, imprescindibles per comprendre les actuals realitats polítiques del món llatinoamericà.

TEMARI

TEMA 1.- EL SISTEMA POLÍTIC DELS ESTATS UNITS

- 1.- La Revolució Nord-americana i la constitució de 1789.
- 2.- Les grans etapes de la història política i constitucional.
- 3.- El poder executiu: el President.
- 4.- El poder legislatiu: el Congrés.
- 5.- El sistema judicial.
- 6.- La distribució territorial del poder: l'Estat Federal.
- 7.- Els partits polítics, eleccions i vida política.

TEMA 2- ELS SISTEMES POLÍTICS D'AMÈRICA LLATINA

- 1.- L'herència colonial: latifundisme, caudillismes i caciquisme. Els règims oligàrquics.
- 2.- Desenvolupament econòmic i modernització: les economies agromineres exportadores (1870-1930). L'impacte del liberalisme.
- 3.- Revoltes i revolucions: la revolució mexicana.
- 4.- La crisi de 1929 i els seus efectes: canvis econòmics, socials, demogràfics i polítics.
- 5.- Els règims i els moviments populistes.
- 6.- El període de les revolucions: la revolució cubana, l'impacte del castrisme i els moviments guerrillers.
- 7.- Contrarevolució i militarisme: les dictadures militars.
- 8.- Les transicions a la democràcia a las dècades de 1980-1990.
- 9.- Els actors polítics i socials. Els moviments socials.
- 10.- Introducció a l'estudi de les institucions polítiques comparades.
- 11.- Partits polítics i sistemes de partits.
- 12.- Problemes actuals de consolidació de la democràcia.

BIBLIOGRAFIA

TEMA 2.- ESTATS UNITS

- OLTRA, J.: **Amèrica para los no americanos. Introducción al estudio de las instituciones políticas de los Estados Unidos**. Barcelona, EUB, 1996
- FERRANDO BADIA, J.: **Regímenes políticos actuales**. Madrid, Tecnos, 1996 (capítol VIII)
- GARCIA PELAYO, M.: **Derecho Constitucional Comparado** (capítulo 9). Alianza Editorial
- JIMENEZ DE PARGA, M. : **Los Regímenes Políticos Contemporaneos** (capítulo III de la parte especial). Editorial Tecnos
- PALOMARES LERMA, G.: **Política y gobierno en los Estados Unidos**. Tirant lo Blanch, Valencia, 1999
- GORDON S. WOOD : **La Revolución Norteamericana**. Mondadori, Barcelona 2003.
- TOINET, M.F.: **Le system politique des Etats Unis..** Paris, P.U.F., 1987
- WATSON, R.A.: **Democracia Americana. Logros y perspectivas**. México, Editorial Limusa, 1989.
- SKIDMORE, MAX j. ; CARTER TRIPP, M. : **American government. A brief introduction**. St. Martin's Press. Ney York, 1989.
- KING, a. (EDITOR): **The New American Political System**. The AEI Press. Washington DC, 1990
- EDWARDS, D.V.: **The American Political Experience. An Introduction to government**. Prentice Hall, New Jersey, 1988.
- MAIDMENT, R.; MCGREW, A. :**The American Political Process**. Sage, London, 1986.
- HOFSTADTER, R.: **La tradición política americana**. Barcelona, Seix Barral, 1966

NEVINS, A. i STEELE, H.: **Breve historia de los Estados Unidos**. México, Fondo de Cultura, 1992

WRIGHT MILLS, C.: **La élite del poder**. México, Fondo de Cultura, 1957.

ZINN, H.: **La otra historia de los Estados Unidos**. Navarra, Las Otras Voces, 1997

De Tocqueville, Alexis (????)La Democracia en América

http://xroads.virginia.edu/~HYPER/DETOC/toc_indx.html

(Capítulos a asignar)

Elazar, Daniel (1993) Covenant and the American Founding

<http://www.jcpa.org/dje/articles/cov-amer.htm>

Elazar, Daniel (1996) Covenant & Commonwealth: From Christian Separation through the Protestant Reformation. The Covenant Tradition in Politics, Volume 2, Introduction

<http://www.jcpa.org/dje/books/ct-vol2-int.htm>

Elazar, Daniel (1993) The Federalist

<http://www.jcpa.org/dje/articles/federalist.htm>

Hamilton, Alexander, James Madison and John Jay (????) The Federalist Papers

<http://www.foundingfathers.info/federalistpapers/>

(Capítulos a asignar)

Grofman, Bernard and Donald Wittman (Eds)(1989) *The Federalist papers and the new institutionalism*: New York: Agathon Press.

(Capítulos a asignar)

Elazar, Daniel (1989) "Federal Models of (Civil) Authority"

<http://www.jcpa.org/dje/articles2/fedmod-auth.htm>

Elazar, Daniel (1991) "What are Federal Solutions? -- Two Peoples--One Land"

<http://www.jcpa.org/dje/articles3/fs3.htm>

Ostrom, Vincent (2002) "What is Federalism? A Search for Meaning," in Alberto Ortega Venzor, Carlos Alberto Martínez Castillo y Vanessa Zárate (eds.) *Gobernabilidad: Nuevos Actores, Nuevos Desafíos. Memorias 2002 IBERGOOP-México*. México: Editorial Porrúa (Pag.439-450)

McGinnis, Michael (2002) "Enhancing Institutional Diversity in a Globalizing World," in Alberto Ortega Venzor, Carlos Alberto Martínez Castillo y Vanessa Zárate (eds.) *Gobernabilidad: Nuevos Actores, Nuevos Desafíos. Memorias 2002 IBERGOOP-México*. México: Editorial Porrúa (Pg. 639-657).

Ostrom, Vincent (1994) *The Meaning of American federalism. Constituting a Self-Governing Society*. San Francisco: ICS

Leer:

Cap 9. "Polycentricity: The Structural Basis of Self-Governing Systems" (Pg. 223-244).

McGinnis, Michael (2005) "Costs and Challenges of Polycentric Governance" Paper delivered to the Conference on "PROBLEMS OF POLYCENTRIC GOVERNANCE IN THE GROWING EU" Berlin, Humboldt University, June 15-18.

http://www.indiana.edu/~workshop/papers/mcginnis_berlin.pdf

Somers, Margaret and Fred Block (2003) "From Poverty to Perversity: Ideational Embeddedness and the Rise and Reprise of Market Liberalism" Unpublished Mimeo.

<http://sociology.rutgers.edu/colloquium/pdf/Dec152003Perversity.pdf>

Blyth, Mark (2002) *Great Transformations. Economic Ideas and Institutional Change in the Twentieth Century*, New York: Cambridge University Press.

Leer: Cap. 3 Building American Embedded Liberalism (Pg. 49-95)

Cap. 5 Disembedding Liberalism: Ideas to Break a Bargain (Pg. 126-151)

Cap. 6 Disembedding Liberalism in the United States (Pg. 152-201)

Greenberg, Stanley (1996) "Private Heroism and Public Purpose" in *American Prospect* Issue 09.01.96

<http://www.prospect.org/web/printfriendly-view.wv?id=4891>

Putnam, Robert (2001) *Bowling Alone: the collapse and revival of the American community*. New York: Simon and Schuster,

Skocpol, Theda (1996) "Unsolved Mysteries: The Tocqueville Files. Unravelling From Above" in *The American Prospect* Issue Date: 03.01.96

<http://www.prospect.org/web/printfriendly-view.wv?id=4959>

Skocpol, Theda (1999) "Associations without Members" in *The American Prospect* Issue Date: 07.01.99

<http://www.prospect.org/web/printfriendly-view.wv?id=4515>

Skocpol, Theda (2004) "The Narrowing of Civic Life. Professionally run and donor-funded organizations are trampling America's real grass roots. What's the upshot? Our democracy suffers and elites dominate" in *The American Prospect* Issue Date: 06.07.04

<http://www.prospect.org/web/printfriendly-view.wv?id=7749>

Rose, Nikolas (1996) "The death of the social? Re-figuring the territory of government," in *Economy and Society* Vol. 25, Nº 3 (August): 327-356.

Greenberg, Stanley (2001) "'We'-- Not 'Me'" in *The American Prospect* Issue Date: 12.17.01

<http://www.prospect.org/web/printfriendly-view.wv?id=6063>

TEMA 2.- AMÉRICA LLATINA

ALCANTARA, M: **Sistemas Políticos de América Latina**. (2 vol.). Madrid. Tecnos
BETHELL, L. (ed.): **Historia de América Latina**. (vols. 9,10,11 y 12). Barcelona. Crítica. 1992-1997

BOTELLA, J. ; SANAHUJA, J.M^a: **Centroamérica después de la crisis**. Barcelona. ICPS. 1998

CARDENAL, A.S. ; MARTÍ, S. : **América central: las democracias inciertas**. Madrid. Tecnos. 1998.

CARDOSO, F.H.; FALETT, E.: **Dependencia y desarrollo en América Latina**. México. Siglo XX. 1969.

CASTAÑEDA, J. G.: **La utopia desarmada**. Barcelona. Ariel.1995.

COLOMER VIADEL, A.: **Introducción al constitucionalismo iberoamericano**. Madrid. Ediciones de Cultura Hispánica. 1990.

DABÈNE, O.: **Amérique latine, la démocratie dégradée**. Paris. Editions Complexe. 1997.

DEBÈNE, O.: **América Latina en el siglo XX**. Madrid, Síntesis, 1999

GALEANO, E.: **Las venas abiertas de América Latina**. México. Siglo XXI. 1998.

LAMBERT, J.; GANDOLFI, A: **Le système politique d'Amérique Latine**. Paris. PUF. 1987.

LOPEZ GUERRA, L.; AGUIAR DE LUQUE, L: **Las constituciones de Iberoamérica**. Madrid. CEC. 1992.

MALAMUD, C: **América Latina, siglo XX. La búsqueda de la democracia**. Madrid. Síntesis. 1992

MARTÍ, S. i SANAHUJA, J.M^a: **Etnicidad, Autonomía y Gobernabilidad en América Latina. Ediciones de la Universidad de Salamanca. Salamanca, 2004.**

PERELLI, C.; SONIA-PICADO, S.; ZOVATTO, D. : **Partidos y clase política en los noventa**. San José de Costa Rica. IIDH-CAPEL. 1995.

O'DONNELL, G.; SCHMITTER, P.C. i WHITEHEAD, L. (comp.): **Transiciones desde un gobierno autoritario**, (4 vols.), Buenos Aires. Paidós. 1988.

REED, J.: **México insurgente**. Barcelona, Ariel, 1979

ROUQUIE, A: **Extremo occidente. Introducción a América Latina**. Buenos Aires. Emece. 1990.

SKIDMORE, T.E ; SMITH,P.H.: **Historia contemporánea de América Latina. América Latina en el Siglo XX**. Barcelona. Crítica. 1999.

TOURAINÉ, A: **América Latina. Política y Sociedad**. Madrid. Espasa Calpe. 1989.

VAYSSIÈRE, P,: **Les révolutions d'Amérique latine**. Paris. Éditions du Seuil. 1991.

També són útils, tant pel seguiment de la l'evolució política i de la problemàtica dels diversos països estudiats com per a la realització del treball de curs, la lectura de revistes com **Le Monde Diplomatique** (en edició castellana o francesa), **Nesweek**, **Time**, **Le Nouvel Observateur**, **Le Courrier Internationale**, **The Economist** entre d'altres, o bé revistes d'àmbit regional com: **América Latina Hoy**, **Latin American Perspectives**, **Estudios Centroamericanos (ECA)**, **Revista Mexicana de Sociología**, **Síntesis**. Per a la realització del treball són útils els anuaris d'enciclopèdies de qualitat com per exemple la **Britànica**, l'**Universalis** o l'**Espasa Calpe**, així com reculls documentals entre els que destaquen:

AA.VV.: **El Estado del Mundo**. Madrid. Akal (hi han edicions anuals actualitzades d'aquesta útil obra que recopila la vida política de tots els països del món).

Keesing's Contemporary Archives (publicació mensual amb índexs semestral i anuals molt complets on hi trobareu dades referents a resultats electorals, crisis i canvis de govern, política exterior i interior, etc., de tots els països del món i organitzacions internacionals).

Totes aquestes publicacions es troben a la Biblioteca de Ciències Socials i a la de la Facultat de Ciències de la Comunicació, o a l'Hemeroteca de la UAB.

AVALUACIO

Del tema 2 (Estats Units) hi haurà un examen final . Del tema 1 (Amèrica Llatina) l'alumne podrà escollir entre presentar-se a l'examen final de la matèria continguda al programa o fer un treball sobre un aspecte concret d'un sistema polític, o d'un anàlisi comparatiu entre dos o més sistemes polítics dels inclosos al programa. Els alumnes que escullin la segona modalitat hauran de comunicar el tema triat al professor i rebre el vist-i-plau (data màxima per comunicar-ho i rebre el vist-i-plau, el 30 d'octubre). L'extensió del treball, sense contar els annexes documentals, serà de 30 pàgines mínim, format DIN A-4 a doble espai (30 línies per pàgina), i la data màxima de presentació serà el dia de l'examen final. Altres consideracions més concretes sobre l'estructura i el contingut del treball seran expressades a classe. L'assessorament i altres consultes sobre la realització del treball seran ateses a les hores de tutories, al despatx del professor. Els alumnes que triïn la modalitat "treball" per Amèrica Llatina tindran que presentar, simultàniament amb el treball, a mes a mes, un comentari - recensió sobre algun dels llibres de la bibliografia d'Amèrica Llatina subratllats (de 3 a 4 pàgines) . Tots els alumnes tindran que presentar un treball (de 3 a 5 pàgines) sobre alguna de les novel·les de la llista que es lliurarà a classe., comentant la novel·la (trama argumental bàsica,ambients socials, polítics, nacionals, històrics, etc. que descriu l'autor) i opinió personal, destacant els aspectes mes notoris de la novel·la tant literaris com sociopolítics (data lliurament : últim dia de classe). A mes a mes , abans de les vacances de Nadal, els alumnes que escollissin la modalitat examen tindran que lliurar un comentari-recensió sobre qualssevol dels llibres ressenyats a la bibliografia d'Amèrica Llatina.